

МОДЕЛЮВАННЯ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІДТВОРЕННЯ ОСНОВНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВ

*Л. Г. Соляник, к. е. н., професор, НТУ «Дніпровська політехніка», solianyk.l.h@ntnu.one,
orcid.org/0000-0003-3291-3931,*

*Н. М. Штефан, к. т. н., доцент, НТУ «Дніпровська політехніка», shtefannat@gmail.com,
orcid.org/0000-0003-4779-2618,*

*Ю. О. Майданик, магістрант, НТУ «Дніпровська політехніка», maidanyk.Yu.O@ntnu.one,
orcid.org/0000-0002-3909-2198*

Методологія дослідження. У ході дослідження застосовувалися такі методи: загального й особливого – при встановленні специфіки фінансового забезпечення відтворення основного капіталу в Україні; статистичний – щодо аналізу зростання показників зносу нематеріальних активів в Україні, а також динаміки джерел фінансування відтворення основного капіталу в Україні; метод прогнозування застосовувався – для визначення тенденцій зниження фінансування відтворення основного капіталу за різними джерелами з використанням електронних таблиць Excel для побудови діаграм; економіко-математичний – для формування моделі оптимізації структури фінансування відтворення основного капіталу; індукція та дедукція – при формулюванні висновків та рекомендацій щодо фінансового забезпечення.

Результати. Проаналізовано статистичні дані стану нематеріальних активів підприємств України за економічними сферами діяльності. Виявлено високий рівень зносу нематеріальних активів, який має тенденцію до зростання та підтверджує необхідність фінансування процесу оновлення основного капіталу. Розглянуто стан фінансового забезпечення відтворення основного капіталу в Україні за 2016–2021 роки. Встановлено, що з 2020 року відбулося різке погіршення фінансування за всіма джерелами, що є результатом пандемії та жорстких карантинних обмежень. Встановлено, що в умовах нестійкого зовнішнього середовища вкрай важливо оптимізувати структуру фінансування з урахуванням співставлення рентабельності капіталу та ризику. Запропоновано рекомендації щодо фінансування відтворення основного капіталу, визначення амортизаційної політики у період воєнного стану та період відновлення економіки України.

Новизна. У процесі дослідження фінансового забезпечення відтворення основного капіталу підприємств встановлено, що в умовах нестійкого середовища та воєнних дій важливо оптимізувати структуру джерел фінансування з урахуванням рентабельності капіталу та ризику.

Практична значущість. Полягає у розробці пропозицій щодо фінансування оновлення нематеріальних активів відповідно до розміру підприємств та змін в амортизаційної політики держави.

Ключові слова: основний капітал, нематеріальні активи, основні фонди, інвестиції, капіталовкладення, джерела фінансування, амортизаційна політик.

Постановка проблеми. Ефективність економічного розвитку держави можлива за умови розширеного та ефективнішого використання наявних основних фондів підприємств. Основний капітал, його відтворення та ефективне використання, суттєво впливають на прибуткову діяльність підприємства та його конкурентоспроможність, особливо в

умовах технологічного та інноваційного розвитку економіки.

Швидкі темпи розвитку технологій, перспективи стати членом Європейського Союзу у найближчий час, ставлять гостро питання повного оновлення нематеріальних активів вітчизняних підприємств з метою підтримки їх конкурентоспроможності на

європейському рівні [1]. Тому сьогодні питання моделювання фінансового забезпечення відтворення основного капіталу в Україні є досить актуальним, що дозволить підприємству вибрати найбільш оптимальний варіант фінансування основного капіталу в період післявоєнного відновлення економіки в умовах недостатності фінансових ресурсів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми фінансового відтворення основного капіталу, його моделювання досліджували провідні вітчизняні науковці Трачова Д. М. [1], Власова Н. О., Чорна М. В., Зубков С. О. [2], Ігнашкіна Т. Б., Шура Н. О [3], Яцух О. О. [4], Шаховалова Є. О. [5] та інші науковці.

Але процес відтворення основного капіталу, моделювання його фінансування необхідно вивчати, враховуючи реальні потреби економіки, тому подальшого вивчення потребує розробка моделі фінансування.

Формування мети статті. Метою наукової статті є визначення стану фінансового забезпечення відтворення основного капіталу підприємств України та його моделювання.

Виклад основного матеріалу дослід-

ження. В сучасних умовах бурхливого розвитку інновацій та технологій, наявність джерел фінансування є важливим елементом забезпечення структурних змін в економіці країни. При високих обсягах фінансування відбувається та достатньо швидко досягаються позитивні економічні перетворення, процес репродукції в країні.

Розвиток підприємств України сьогодні відбувається в умовах глобальної пандемії, воєнного стану, що призвело до значного дефіциту фінансових ресурсів, зниженню продуктивності праці та погіршенню використання основного капіталу. Для більш ефективного та раціонального використання наявних ресурсів слід застосовувати всебічний аналіз їх стану та структури, визначити конкретні заходи щодо джерел фінансування відтворення та підвищення ефективності використання наявних технічних можливостей [6].

Сьогодні багато підприємств реального сектору переживають значне погіршення своїх виробничих фондів. Здавалося б, немає нічого проти законів природи – обладнання зношене і навіть на етапі придбання повинна бути чітка стратегія, покликана відновити або оновити його (табл. 1).

Таблиця 1

Наявність і стан матеріальних активів за видами економічної діяльності 2019 – 2020 роки (на кінець року)

Види економічної діяльності	2019 рік, млн. грн.		Ступінь зносу, %	2020 рік, млн. грн.		Ступінь зносу, %
	первісна вартість	залишкова вартість		первісна вартість	залишкова вартість	
Усього	9574185	4123483	56,9	10577278	4394362	58,5
Сільське, лісове, рибне господарство	469382	289467	38,3	540463	322931	40,2
Промисловість	3455859	1412239	59,1	4023577	1453901	63,9
Будівництво	117057	56882	51,4	131065	66154	49,5
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	304497	181483	40,4	362676	219236	39,6
Транспорт, поштова та кур'єрська діяльність	1187182	544466	54,1	1159769	601892	48,1
Тимчасове розміщування й сфера харчування	36209	22629	37,5	39139	24464	37,5
Інформація та телекомунікації	129537	60327	53,4	152296	66156	56,6
Фінансова та страхова діяльність	96103	62697	34,8	99319	62165	37,4
Операції з нерухомим майном	1113248	534689	52,0	1118271	583807	47,8
Професійна, наукова та технічна діяльність	106765	58295	45,4	113824	52229	54,1
Діяльність у сфері адміністративного обслуговування	1535779	219829	85,7	1685464	228679	86,4
Державне управління й оборона	452080	261659	42,1	490308	265037	45,9
Освіта	152681	83859	45,1	173974	91703	47,3
Охорона здоров'я та соціальна допомога	149007	80399	46,0	217714	103011	52,7
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	260238	248335	4,6	263810	250056	5,2

Джерело [7]

Рівень зносу нематеріальних активів за всіма видами економічної діяльності в Україні за 2 роки зріс на 1,6% та складає більше 50%. Основна частина основних фондів припадає на галузі промисловості, де рівень зносу теж більше 50%, при чому він зріс з 59,1% до 63,9% в 2020 році. Але найвищий рівень зносу – діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування, у 2019 році склав 85,7% і зріс в 2020 році до 86,4%.

Достатньо низький рівень зносу маємо в сфері мистецтва, спорту, розваг та відпочинку – лише 5%, що пов'язано зі значним розвитком сфери розваг в останні роки та постійним оновленням розважальної інфра-

структури.

Аналіз статистичних даних показує, що існує зростаюча тенденція зносу основних засобів і скорочення їх оновлення. Разом з тим слід зазначити, що найбільш використовувані нематеріальні активи знаходяться в секторах державного значення, таких як виробництво і розподіл електроенергії, газу, води, транспорту і зв'язку, а також гірничодобувної промисловості.

Значний знос нематеріальних активів потребує певних інвестицій. За даними статистичних органів, структура і обсяг інвестицій в основний капітал підприємств в українській економіці були такими (табл. 2).

Таблиця 2

Динаміка інвестицій в основний капітал за джерелами фінансування, млн.грн.

Показник	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Усього у т.ч. за рахунок	359216,1	448461,5	578726,4	623978,9	419836,7	528802,0
коштів державного бюджету	9264,1	15295,2	22814,1	30834,5	36512,5	48545,5
коштів місцевих бюджетів	26817,1	41565,5	50355,5	56480,0	43558,3	44207,8
власних коштів підприємств та організацій	248769,4	310061,7	409585,5	408275,7	279330,4	362693,0
кредитів банків та інших позик	27106,0	29588,9	44825,4	67232,6	27894,5	26654,1
коштів інвесторів–нерезидентів	9831,4	6206,4	1795,5	4663,9	1729,2	779,0
коштів населення на будівництво житла	29932,6	32802,5	34645,7	32422,0	20590,9	28576,2
інших джерел фінансування	7495,5	12941,3	14704,7	24070,2	10220,9	17346,4

Джерело: [8]

Аналіз основних джерел капіталовкладень в основний капітал за 2016–2021 рік показав, що основним джерелом реальних інвестицій є власні кошти компанії, в основному у вигляді витрат на прибуток і амортизацію. Найнижчий рівень джерел фінансування припадає на кошти інвесторів-нерезидентів, який складає лише 0,4% в 2020 році та 0,1% в 2021 році. Структура джерел інвестування в основний капітал на 2021 рік наведена на рис. 1. Кошти державних та місцевих бюджетів складають 8,7% та 10,4% відповідно в 2020 році, а в 2021 році – 9,2% та 8,45% відповідно. Це є свідченням, що Україна не є привабливою для іноземних інвесторів, а державні та місцеві органи влади не мають інтересу до інвестування в основний капітал.

Детально проаналізуємо динаміку фінансування основного капіталу за рахунок

власних коштів підприємств, коштів державного бюджету та іноземних інвесторів. Динаміка інвестицій в основний капітал за рахунок власних коштів за 2016–2021 роки наведена на рис.2.

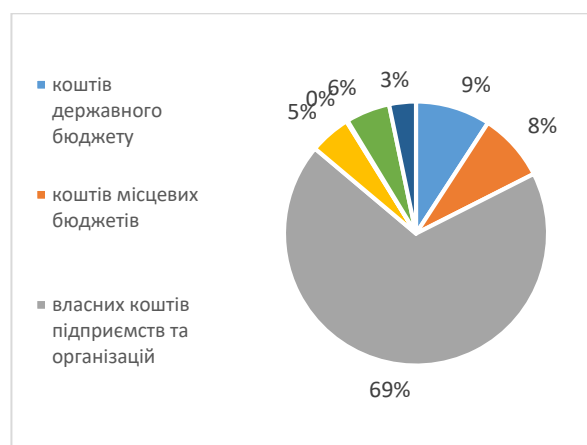

Рис. 1. Структура інвестиції в основний капітал за 2021 рік (%)

Рис. 2. Капітальні інвестиції в основний капітал за рахунок власних коштів підприємств та організацій 2016–2021 роки, млн грн

Відповідно до рисунку 2, спостерігаємо тенденцію до збільшення капітальних інвестицій за рахунок власних коштів щорічно. В період з 2016 по 2018 роки мало місце зростання рівня фінансування основного капіталу за рахунок власних коштів. В 2018–2019 роки маємо найвищий рівень фінансування основного капіталу за рахунок власних коштів на рівні 50355,5 млн. грн. та 56480 млн. грн. відповідно. Починаючи з 2020 року рівень капітальних інвестицій за рахунок власних коштів починає різко падати, що в контексті наявності пандемії COVID–19 та жорстких карантинних обмежень є очікуваним результатом, так як діяльність більшості підприємств значно скоротилася, а в деяких впала. В 2021 році простежується стабілізація фінансування, що з одного боку, можна пов’язати з поступовим розвитком економіки після карантинних обмежень та незначним ростом вартості національної валюти, але рівень фінансування не досягає до карантинних значень 2019 року. Спостерігається тенденція подальшого зниження фінансування за рахунок власних коштів, при наявності в 2022 році воєнного стану, руйнуванню значної кількості нематеріальних активів, зупинки значної кількості підприємств є вірогідним розвитком подій.

У сучасних умовах однією з найреальніших форм фінансового забезпечення роз-

витку реального сектора національної економіки, яка дозволить створити стабільну основу для розширеного відтворення основного капіталу підприємств виробничої сфери, є реінвестування. З метою визначення впливу реінвестицій на динаміку первинної вартості основного капіталу, Іщук С. О. рекомендує використовувати формулу в створення чистого прибутку промислового підприємства в рік t [9], яка дозволяє визначити вплив податку на прибуток на рівень ефективного його реінвестування в основний капітал:

$$Pt = (1 - \alpha)[Dt - Wt - \delta K_{t-1} - Vt], \quad (1)$$

де Pt – чистий прибуток підприємства у році;

α – податок на прибуток;

Dt – додана вартість, створена підприємством у році ;

Wt – витрати на фонд оплати праці разом із відрахуваннями у році ;

δ – норма амортизаційних відрахувань;

K_{t-1} – первісна вартість основних виробничих фондів підприємства;

Vt – інші операційні витрати підприємства у році t [9].

Фінансування основного капіталу за кошти державного бюджету з 2016 року по 2021 рік постійно зростає в абсолютному значенні з 9264,1 млн. грн. в 2016 році до

48545,5 млн. грн, що складає майже 5 раз. Така ситуація з фінансування за рахунок коштів державного бюджету пов'язана з оновленням державної та оборонної інфраструктури, до того ж на тлі скорочення фінансування за рахунок власних коштів, державне фінансування є свідченням держаної підтримки ряду галузей в Україні.

В 2022 році може прогнозуватися також

зростання фінансування основного капіталу за рахунок державних коштів, шляхом відновлення критичної, соціальної та державної інфраструктури в період воєнного стану та в період післявоєнного відновлення. Але перед Урядом постає гостро питання щодо наявності коштів в державному бюджеті на відбудову інфраструктури та підприємств.

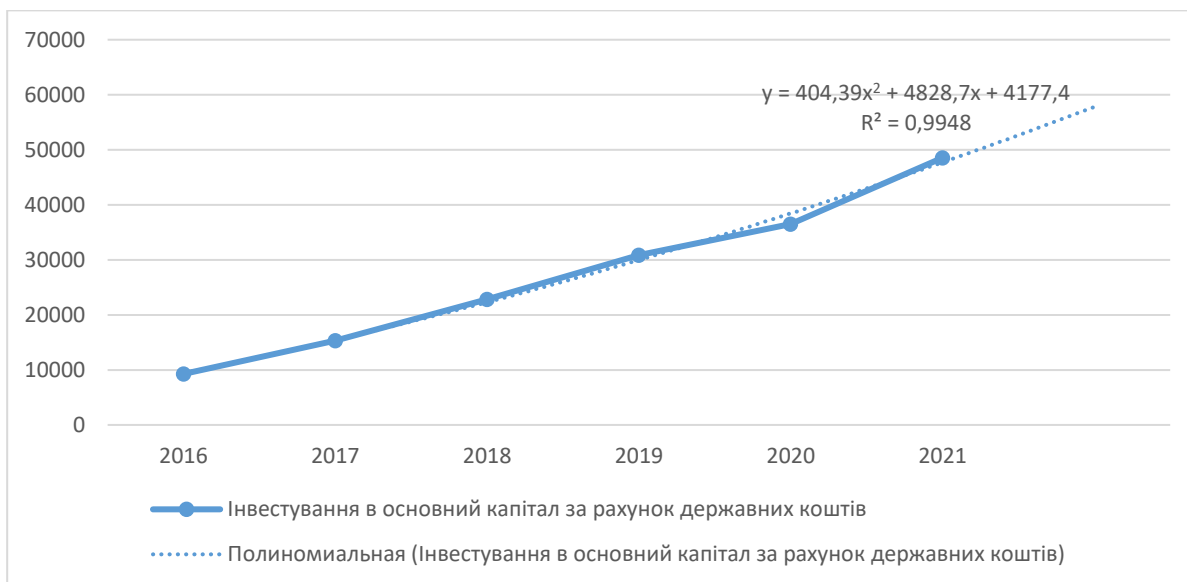

Рис. 3. Капітальні інвестиції в основний капітал за рахунок державних коштів 2016–2021 роки, млн грн

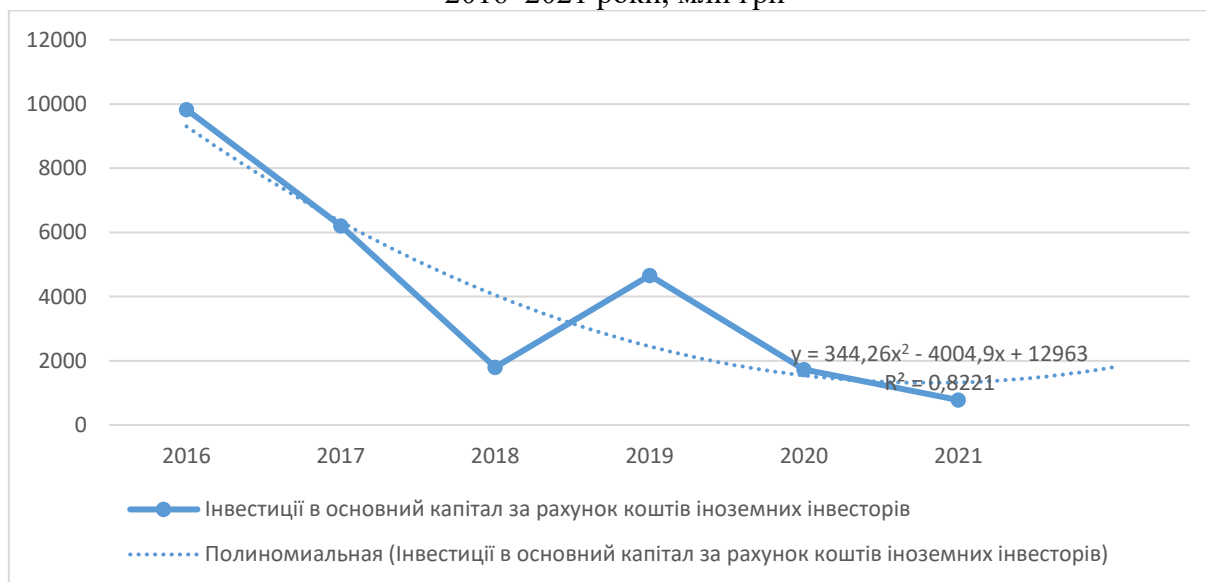

Рис. 4. Капітальні інвестиції в основний капітал за рахунок коштів іноземних інвесторів 2016–2021 роки, млн грн

Іноземні інвестиції – одним з основних джерел фінансування основного капіталу в світовій практиці. Аналіз динаміки фінансування основного капіталу за рахунок коштів нерезидентів показав їх дуже низький рівень.

Найвище значення капіталовкладень за рахунок іноземних інвесторів спостерігаємо лише в 2016 році – 9831,4 млн. грн., майже на рівні фінансування за рахунок коштів з державного бюджету. Надалі спостерігаємо різке падіння в 5 раз до 1795,5 млн. грн. в 2018

році. В 2019 році незначне поживлення зацікавленості іноземних інвесторів до інвестування основного капіталу в Україні, змінилося глобальною кризою пандемії в 2020 році та подальшим падінням в 2021 році. Саме у цей період маємо найнижче значення фінансування капіталовкладень за рахунок іноземних інвесторів за весь період аналізу – 779 млн. грн. Відсутність іноземного капіталу роз'яснюється тим, що зарубіжні країни в період пандемії мали власні фінансові кризи та падіння економіки, тому інвестували свої фінансові ресурси на підтримку власних підприємств та економік. В 2022 році та найближчі періоди саме за рахунок іноземних інвестицій Україна планує відновлення економіки, у тому числі основного капіталу у післявоєнний період, хоча прогноз за статистичними даними виглядає досить песимістичним.

Низьку якість оновлення основного капіталу можна частково пояснити наявністю зовнішніх причин (пандемія, карантин, глобальна фінансова криза), а також наявністю значної кількості позикових коштів на балансі підприємств, відсутністю державної підтримки, недостатньої платіжної дисципліни. У багатьох випадках пояснення лежить у межах внутрішньої сфери діяльності підприємства, особливо в межах сфери негнучкої фінансової політики, при пошуку фінансового резерву.

Рівень відновлення основного капіталу в економіці характеризує її потенціал, а динаміка його вартості відображає намічені тенденції розвитку та спроможність капіталу до розширення відтворювальної діяльності. Для досягнення технічного рівня країн ЄС, Україна, як кандидат в члени ЄС, повинна довести індекс відновлення основного капіталу до 8–10% на рік [9].

Якщо підприємство не активне в інноваційній та інвестиційній діяльності, процес відтворення основного капіталу теж неефективний. З одного боку, активна інноваційна та інвестиційна діяльність дозволяє підвищити фінансові показники та можливості для підприємств використовувати власні джерела фінансування для розвитку. З іншого боку, інноваційна та інвестиційна діяльність роблять суспільство більш інноваційним та ін-

вестиційно привабливим з точки зору зовнішнього фінансування. Фактично інноваційно-інвестиційна діяльність є непрямим засобом фінансування відтворення основних засобів. Непрямі джерела фінансування відіграють важливу роль у фінансуванні процесу відтворення і повинні розглядатися поряд з внутрішніми і зовнішніми джерелами фінансування.

Для моделювання фінансування капіталовкладень в умовах несприятливого зовнішнього середовища та глобальних фінансових криз пропонуються такі дії:

1) оцінка загальних потреб у фінансуванні відновлення основного капіталу підприємства, вимог до капіталу незалежно від потенційних джерел фінансування капіталовкладень;

2) визначення загального фінансування, максимально можливої частки за джерелами капіталу, нормативного значення фінансової стійкості та періоду окупності;

3) визначення стратегій фінансового забезпечення;

4) розрахунок значень показників прибутковості власного капіталу, фінансового ризику, показників співвідношення прибутковості власного капіталу до фінансового ризику для різних варіантів структури джерел фінансування основного капіталу;

5) визначення системи критеріїв та співставлення показників за кожним джерелом фінансування;

6) визначення оптимальної структури джерел фінансового забезпечення відтворення основного капіталу. В рішенні про структуру ресурсів фінансування основного капіталу представлені найкращі альтернативи у співвідношенні ризику та доходності. На основі стратегії фінансової підтримки та системи критеріїв визначається сукупність джерел для фінансового відтворення основного капіталу.

Модель оптимізації фінансового забезпечення капіталовкладень, що визначає трансформацію структури джерел фінансування основного капіталу та інвестиційних проектів, може мати вигляд:

$$\frac{ROE}{R} = \frac{P / BK}{EBIT / (EBIT - p \times PK)} \rightarrow \max;$$

де ROE – рентабельність власного капіталу ;

R – рівень допустимого фінансового ризику ;

P – чистий прибуток ;

ЕВІТ – прибуток до виплати процентів і податків ;

p – процентна ставка за кредитом;

ПК – позиковий капітал ;

ВК – власний капітал.

Введемо систему критеріїв відбору

– період окупності капіталовкладень (PB) повинен бути менше встановленого терміну служби основного капіталу (n): $PB \leq n$

– максимальна частка власного капіталу в загальному капіталу (y) $VK/ПК \leq y$

– нормативне значення індикатору фінансової стійкості $VK/(VK+ПК) \geq 0,5$

Таким чином, система обмежень матиме наступний вигляд:

$$\left\{ \begin{array}{l} PB \leq n \\ VK/ПК \leq y \\ VK/(VK+ПК) \geq 0,5 \end{array} \right.$$

Метою побудови ефективного процесу фінансового забезпечення є не усунення всіх фінансових ризиків на підприємстві, а прийняття розумних і розрахованих ризиків.

Запропонована модель оптимізації структури джерел фінансового відновлення основного капіталу дозволяє об'єднати переваги обох способів (реінвестування та інвестування) фінансового забезпечення капіталовкладень. Її зважена середня вартість залежить від структури джерел капіталу. Вартість капіталу потім використовується як основа для процесу оцінки ефективності реальних інвестицій.

Таким чином, запропонована модель сприяє економічно ефективному використанню заучених ресурсів та збереженню рівня фінансового ризику, що дозволяє підприємству розвиватися і працювати рентабельно в несприятливих умовах.

Складний процес відновлення основного капіталу дійсно може бути досягнутий тільки великими корпораціями, оснащеними інструментами і можливостями, необхідними для ефективного відтворення в умовах сучасної інноваційної економіки.

Коаліція декількох економічно пов'язаних компаній може акумулювати джерела

внутрішніх інвестицій для масштабного переозброєння і технологічної реконструкції. Така структура може забезпечити баланс спільної системи капіталу, й допомогти синхронізувати серед учасників відтворювальні процеси, створити можливості для реалізації інвестиційних проектів.

Малі та середні підприємства, якщо об'єднуються з великими, зможуть значно сприяти впровадженню ефективної політики інтенсивного оновлення основних фондів в Україні. Малий бізнес може залучати обладнання різних компаній і країн-виробників шляхом купівлі або лізингу [9].

Такі фінансові об'єднання та можливості фінансового забезпечення відновлення основного капіталу вкрай актуальні в період воєнного стану та в період післявоєнного відновлення економіки України.

З метою ефективного фінансового відтворення основного капіталу підприємств України, розбудови економіки необхідно не тільки залучення іноземних інвестицій, а ефективно використання власного капіталу, що дозволить відновлювати нематеріальні активи на новому інноваційному рівні. В умовах післявоєнного відновлення економіки, може стати гостро питання щодо реформування амортизаційної політики на державному рівні, оскільки вона призводить до додаткового притоку власних фінансових ресурсів, які формуються постійно на підприємстві. Звільнення від податків частини створеного продукту може впливати на інтереси інвесторів і регулювати процес капіталовкладень. В умовах післявоєнного відновлення економіки та зруйнованого основного капіталу, значення амортизації як фінансового джерела з урахуванням результатів інноваційних перетворень дозволить ефективно формувати фінансове забезпечення відтворення основного капіталу, підвищувати його ефективне використання.

Висновки. Виходячи з результатів дослідження, можна стверджувати про недостатньо ефективний механізм фінансового відтворення основного капіталу підприємств в Україні. Простежується постійне поступове зношення нематеріальних активів підприємств майже за всіма сферами економічної діяльності. Серед джерел фінансування спостерігається різке скорочення фінансування

оновлення основних фондів. На стан скорочення фінансування в 2020 та 2021 року значно вплинула пандемія COVID 19 з впровадженням жорстких карантинних заходів. Але ситуація в 2022 році з воєнним станом та воєнними діями на території України не сприяє покращенню фінансування відтворення основного капіталу. До того ж в період відновлення економіки у після воєнний період стає актуальним пошук оптимального співвідношення фінансування відтворення основного капіталу. Впровадження моделювання структури фінансування відновлення основного капіталу шляхом оптимізації співвідношення рентабельності капіталу та ризику з урахуванням фінансової стійкості підприємства, дозволить оптимізувати структуру фінансування в умовах несприятливого середовища. Також є доцільним регулювання амортизаційної політики в політику інвестиційної амортизації, яка може бути реалізована на державному рівні.

Література

1. Трачова Д.М. Використання обліково-аналітичної інформації в процесі формування ефективної амортизаційної політики підприємств. *Причорноморські економічні студії*. 2017. Вип. 18. С. 207-210. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bses_2017_18_43
2. Власова Н.О., Чорна М.В., Зубков С.О. Ефективність політики фінансування необоротних активів підприємств торгівлі: монографія. Харк. держ. ун-т харчування та торгівлі. Харків: ХДУХТ, 2008. 267 с.
3. Ігнашкіна Т.Б., Шура Н.О. Методичні підходи до оцінки ефективності відтворення основних фондів підприємств. [Електронний ресурс] *Економіка та держава*. 2011. №1. С. 61-63. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecde_2011_1_16
4. Яцук О.О. Когнітивне моделювання факторів впливу на процеси формування і відтворення основних засобів сільськогосподарських підприємств. *Управління розвитком*. 2018. Вип. 4. Т.16. С. 73-87.
5. Шаховалова Є.О. Відтворення основних засобів аграрних підприємств за рахунок власних фінансових ресурсів, як фактор підвищення їх фінансової безпеки. Фінансова безпека в системі забезпечення національних економічних інтересів: проблеми і перспективи: зб. матеріалів IV Міжнародної наук.-практ. конференції. Полтава: ПНТУ ім. Ю. Кондратюка, 2016. С. 179-181.
6. Проскурович О.В., Ястремський М.М., Сорока Л.О. Моделювання ефективності використання запасів підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2017. № 5. С. 303-308. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_ekon_2017_5_57.
7. Наявність і рух необоротних активів за видами економічної діяльності Офіційний сайт Головного управління статистики в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2018/ibd/osn_zas_u/arch_osn_zas.htm
8. Капітальні інвестиції за джерелами фінансування Офіційний сайт Головного управління статистики в Україні [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://ukrstat.gov.ua/>
9. Іщук С.О. Моделювання динаміки вартості основного капіталу виробничих підприємств. *Економіка і прогнозування*. 2015. №1. С. 131-139. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/econprog_2015_1_12.

References.

1. Trachova, D.M. (2017). Vykorystannia oblikovo-analitychnoi informatsii v protsesi formuvannia efektyvnoi amortyzatsiinoi polityky pidpriemstv. *Prychornomorski ekonomichni studii*, Issue18, 207-210. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/bses_2017_18_43
2. Vlasova, N.O, Chorna, M.V., & Zubkov, S.O. (2008). Efektyvnist polityky finansuvannia neoborotnykh aktyviv pidpriemstv torhivli. *Kharkivskiy derzhavniy universytet kharchuvannia ta torhivli*. Kharkiv: KhDUKhT.
3. Ihnashkina, T.B., & Shura, N.O. (2011). *Metodychni pidkhody do otsinky efektyvnosti vidtvorennia osnovnykh fondiv pidpriemstv*. *Ekonomika ta derzhava*, (1), 61-63. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecde_2011_1_16
4. Yatsukh, O.O. (2018). Kohnityvne modeliuvan- nia faktoriv vplyvu na protsesy formuvannia i vidtvorennia osnovnykh zasobiv silskohospodarskykh pidpriemstv. *Upravlinnia rozvytkom*, Issue 4, T.16, 73-87. doi:10.21511/dm.4(4).2018.07
5. Shakhvalova, Ye.O. (2016). Vidtvorennia osnovnykh zasobiv ahrarykh pidpriemstv za rakhunok vlasnykh finansovykh resursiv, yak faktor pidvyshchennia yikh finansovoi bezpeky. *Proceedings from MIIM '16: IV Mizhnarodna naukovopraktychna Konferentsia «Finanova bezpeka v systemi zabezpechennia natsionalnykh ekonomichnykh interesiv: problemy i perspektyvy»*. (pp. 179-181). Poltava: PNTU imeni Y. Kondratiuka.
6. Proskurovych, O.V, Yastremskyi, M.M., & Soroka, L.O. (2017). Modeliuvan- nia efektyvnosti vykorystannia zapasiv pidpriemstva. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu, Ekonomichni nauky*, (5), 303-308. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_ekon_2017_5_57
7. Naiavnist i rukh neoborotnykh aktyviv za vydamy ekonomichnoi diialnosti Derzhavna sluzhba statystyky. ukrstat.gov.ua. Retrieved from https://ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2018/ibd/osn_zas_u/arch_osn_zas.htm
8. Kapitalni investytsii za dzherelamy finansuvannia Derzhavna sluzhba statystyky. Retrieved from [http://www.ukrstat.gov.ua/](https://www.ukrstat.gov.ua/)
9. Ischuk, S.O. (2015). Modeliuvan- nia dynamiky vartosti osnovnoho kapitalu vyrobnychkykh pidpriemstv. *Ekonomika i prohnozuvannia*, (1), 131-139.

*L. H. Solianyuk, Ph. D (Econ.), Professor, Dnipro University of Technology,
N. M. Shtefan, Ph. D (Tech.), Associate Professor, Dnipro University of Technology
Yu. O. Maidanyk, Master Student, Dnipro University of Technology*

Methods. To achieve the goals of the article and to scientifically substantiate the research results, a complex of general scientific and specific methods was used. The following methods were used: analysis and synthesis – when studying the features of financial support for the reproduction of fixed capital in Ukraine; statistical – while regarding the analysis of growth indicators of wear and tear of intangible assets in Ukraine, the dynamics of sources of financing for the reproduction of fixed capital in Ukraine; the forecasting method was used to determine trends in the reduction of funding for the reproduction of fixed capital from various sources using Excel spreadsheets for charting; economic-mathematical – to form a model of optimization of the financing structure of the reproduction of fixed capital; induction and deduction - when formulating conclusions and recommendations regarding financial support.

Results. The statistical data of the intangible assets of enterprises of Ukraine for the economic spheres of activity are analyzed. A high rate of the removal of intangible assets is revealed, which may tend to grow and confirm the need for financing the reproduction of the fixed capital. The standard of financial security for the establishment of fixed capital in Ukraine for 2016-2021 is reviewed. It is indicated that the financing has fallen sharply since 2020, which is the result of a pandemic and severe quarantine restrictions. It has been established that in the minds of the unsettled middle class, it is extremely important to optimize the structure of finance with the improvement of the profitability of capital and the economy. There are given recommendations on how to finance the implementation of fixed capital, depreciation policy during the period of the martial law and the period of renewal of the economy of Ukraine.

Novelty. In the process of maintaining the financial provision of the fixed capital reproduction of enterprises, it has been established that in the unstable conditions of the wartime it is important to optimize the structures of the core of finance with the improvement of the profitability of the capital and the economy.

Practical value lies at the expansion of the propositions on how to finance the reproduction of intangible assets appropriately until the expansion of enterprises and changes in the depreciation policy of the state.

Keywords: fixed capital, intangible assets, main funds, investments, capital investments, financial investments, financing sources.

Надійшла до редакції 12.09.22 р.